تحلیل

عدن، کانون زورآزمایی عربستان و امارات

حسن هانی‌زاده
کارشناس مسائل غرب آسیا

سرانجام پس از دو هفته جنگ وکشتار در عدن، همه سازمان‌های دولتی و پایگاه‌های نیروهای مسلح وابسته به دولت عبد ربه منصور هادی، رئیس‌جمهور فراری یمن در کنترل شورشیان جدایی‌طلب قرار گرفت.

شورای انتقالی جنوب یمن که مورد حمایت امارات متحده است با انتشار بیانیه‌ای از کشورهای عضو ائتلاف عربی وابسته به عربستان خواست تا در برابر اراده مردم جنوب یمن تسلیم و اجازه دهند که مردم عدن دولت مورد نظر خود را تشکیل دهند. به لحاظ نظامی اکنون شورای انتقالی یمن جنوبی بر تمام تاسیسات دولتی مسلط شده و وزرای کابینه عبد ربه منصور هادی نیز به عربستان گریخته و عملا شورای انتقالی یمن جنوبی حاکمیت خود را بر این منطقه راهبردی اعمال کرده است.

بیش از یك میلیون نفر از ساکنان عدن در یك راهپیمایی گسترده، خواهان جدایی یمن جنوبی از یمن شمالی شده‌اند و شورای انتقالی نیز این راهپیمایی را به مفهوم همه‌پرسی جدایی یمن جنوبی تلقی کرده. عبدالملك المخلافی، وزیر خارجه سابق دولت عبد ربه منصور هادی ضمن انتقاد شدید از سیاست‌های ائتلاف عربی در مقابل مردم یمن جنوبی تاکید کرد مردم یمن جنوبی اطمینان خود را نسبت به سیاست‌های غیرشفاف عربستان و ائتلاف عربی از دست داده‌اند. شرایط حاکم بر یمن جنوبی اکنون به شدت بحرانی شده و این احتمال وجود دارد که جریان‌های موجود در یمن جنوبی به‌ویژه شورای انتقالی به‌صورت یکجانبه جدایی رسمی عدن از یمن شمالی را اعلام کنند.

پس از سفر اخیر محمد بن زاید، ولیعهد امارات به ریاض وگفت‌وگو با سلمان بن عبد العزیز، پادشاه عربستان موضوع تشکیل یك کمیته مشترك سعودی - اماراتی برای جلوگیری از تجزیه یمن در دستور کار قرار گرفت، اما ظاهرا شورای انتقالی یمن جنوبی بر جدایی این منطقه از پیکره یمن اصرار دارد.

یمن جنوبی تا قبل از سال ۱۹۹۰ تحت عنوان «جمهوری دموکراتیك خلق یمن» یك کشور مستقل به شمار می‌رفت، اما سرانجام پس از یك سلسله مذاکرات بین دولتمردان یمن شمالی و جنوبی، این دو بخش در یکدیگر ادغام شده و یك کشور واحد را تشکیل دادند.

اما علی عبدا... صالح، دیکتاتور سابق و مقتول یمن در سال ۱۹۹۳ برخلاف توافق به‌عمل آمده رهبران یمن جنوبی را از ساختار قدرت خارج و خود قدرت را در اختیار گرفت. از آن زمان اهالی یمن جنوبی تصور می‌کنند شهروند درجه ۲ هستند و به اندازه کافی در ساختار قدرت نقشی ندارند به همین دلیل از سال ۲۰۱۱ و پس از سرنگونی علی‌عبدا... صالح، دیکتاتور سابق یمن، عربستان سعودی و امارات، عبد ربه منصور هادی - که از اهالی جنوب یمن است . به عنوان رئیس‌جمهور یمن بر مردم این کشور تحمیل کردند.

اختلافات بین جریان‌های سیاسی یمن جنوبی و شمالی بر سر تقسیم قدرت همچنان ادامه یافت، زیرا عبد ربه منصور هادی به جای حفظ منافع مردم یمن شمالی و جنوبی تلاش کرد تا سیاست‌های عربستان را در یمن اعمال کند. رخدادهای اخیر عدن و تصرف کاخ ریاست جمهوری و مقر حکومتی یمن بحران جدیدی را در این منطقه به‌وجود آورد، زیرا بروز اختلاف بین امارات و عربستان تاثیر خود را بر شرایط سیاسی یمن جنوبی باقی گذاشت.

یمن جنوبی در حقیقت کانون نفوذ سیاسی امارات به‌شمار می‌رود و این کشور پس از چهارسال همراهی با عربستان در جنگ علیه مردم بیگناه یمن اکنون تصمیم دارد سهم بیشتری در یمن داشته باشد. امارات برای تسلط بر تنگه باب‌المندب به‌شدت در پی تجزیه یمن است و از این‌رو شورای انتقالی را برای فراهم کردن مقدمات تجزیه یمن جنوبی ایجاد کرد و مساله جدایی یمن جنوبی از پیکره یمن تقریبا به نقطه غیرقابل بازگشتی رسیده است. اگر یمن‌جنوبی تجزیه شود تقابل پنهانی بین امارات و عربستان در دوحوزه سیاسی و نظامی مدت‌های طولانی ادامه خواهد یافت و به دلیل این‌که مردم یمن شمالی دشمنی دیرینه‌ای با عربستان دارند قطعا این کشور در آینده هیچ‌گونه جایگاهی در ساختار سیاسی یمن نخواهد داشت.

کشته شدن ۳ سرباز پاکستانی و ۵ سرباز هندی

دولت پاکستان روز پنجشنبه اعلام کرد سه سرباز این کشور و پنج سرباز هندی در جریان تبادل آتش در مرز کشمیر کشته شده‌اند. دولت هند کشته شدن پنج سربازش را تکذیب می‌کند. گفته می‌شود تبادل آتش پراکنده همچنان در مرزهای کشمیر ادامه دارد. دولت هند با لغو خودمختاری جامو و کشمیر منطقه را وارد دور تازه‌ای از تنش‌ها کرد. / ایسنا

هشدار حکیم به سفیر آمریکا

عمار حکیم، رهبر جریان حکمت ملی عراق در دیدار با سفیر آمریکا در بغداد درباره پیامدهای تنش جاری در منطقه هشدار داد و خواستار تلاش برای یافتن راه‌حل‌های سیاسی و گفت‌وگو برای حل چالش‌های موجود شد. وی در دیدار با متیو تولر، سفیر آمریکا در بغداد، روابط عراق و ایالات متحده و راه‌های گسترش آن را در راستای منافع دو کشور بررسی کرد. / تسنیم

پیش از این مختار عباس نقوی، وزیر امور اقلیت‌های هند ضمن دیدار با شیخ زکزاکی وعده همه‌گونه همکاری را داده بود

شیخ ابراهیم زکزاکی پس از کارشکنی و فشارهای دولت نیجریه و هند به ابوجا برگشت

شیعیان، نگران سلامت شیخ

رحیم محمدی
بین‌الملل

شیخ ابراهیم زکزاکی، رهبر شیعیان نیجریه که در پی فشار افکار عمومی جهان و اعتراضات شیعیان فرصت یافته بود تا برای درمان روانه هندوستان شود، به‌دلیل کارشکنی‌های دولت نیجریه مجبور به بازگشت به کشور خود شد. دولت هندوستان به‌رغم وعده‌هایی که داده بود در آخرین لحظات یك اولتیماتوم دوساعته به شیخ زکزاکی داد تا در جریان آن شروط دولت نیجریه را بپذیرد و شیخ که هرگز نمی‌توانست شروط دولتی ستمگر را بپذیرد، مجبور به ترك هندوستان شد. سفر شیخ زکزاکی و عدم درمان او یك بار دیگر مظلومیت شیعیان نیجریه را در عرصه جهانی به نمایش گذاشت و نشان داد عوامل دشمنی با این نهضت از هیچ اقدام غیرانسانی در این راه فروگذار نمی‌کنند، حتی اگر شده عدم درمان یك بیمار زندانی باشد.

روز گذشته، برخی منابع آگاه اعلام کردند شیخ زکزاکی بعد از این‌که نتوانست به خاطر کارشکنی دولت نیجریه و تبانی با دولت هند در این کشور تحت درمان قرار بگیرد به نیجریه بازگشت. رهبر شیعیان نیجریه گفته بود مقامات این کشور اطلاعات نادرستی را درباره وضعیت جسمانی وی به دولت هند منتقل کرده و همین مسأله موجب کارشکنی در روند درمان وی شده است. برای همین باید به نیجریه بازگردیم و اگر امکان داشته باشد به کشور دیگری برای معالجه برویم.

پیش از آن مختار عباس نقوی، وزیر امور اقلیت‌های هند ضمن دیدار مستقیم با شیخ زکزاکی وعده همه‌گونه همکاری را داده و گفته بود تمام تلاش خود را صرف آن خواهد کرد که شیخ زکزاکی در کمال آرامش در دهلی‌نو تحت درمان قرار گیرد. همچنین آیت‌ا... محسن اراکی، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب ضمن برقراری تماس تلفنی با شیخ زکزاکی به او قول داده بود همه تلاش خود را صرف خواهد کرد تا روند درمان شیخ زکزاکی در هندوستان به سرانجام برسد. آیت‌ا... اراکی روز پنجشنبه نیز طی تماس تلفنی شرایط جسمی و روحی شیخ زکزاکی را جویا شد. دبیرکل مجمع جهانی تقریب، روحیه شیخ ابراهیم زکزاکی را بسیار خوب توصیف کرد و گفت، ایشان از مومنین، درخواست دعای مخصوص داشته‌اند.

با این حال روز پنجشنبه، همراهان شیخ زکزاکی اعلام کردند تاکنون هیچ‌گونه اقدامی در جهت درمان شیخ زکزاکی در هند صورت نگرفته و آنها تصمیم گرفته‌اند دوباره به نیجریه بازگردند. شیخ ابراهیم زکزاکی، رهبر نهضت اسلامی نیجریه پس از تحمل چهار سال حبس خانگی که منجر به وخامت حال جسمی وی شده بود، با رای دادگاهی در نیجریه برای انجام مراحل درمانی هفته گذشته وارد کشور هند شد.

شیخ زکزاکی در ویدئوی منتشر شده در صحفه جنبش اسلامی در توییتر طی سخنانی تاکید کرد، دولت دهلی نو به او اطلاع داده باید شروط دولت نیجریه را بپذیرد یا ظرف دو ساعت هند را ترك کند. او همچنین گفت دولت نیجریه در مورد وضعیت سلامت او اطلاعات نادرستی به طرف هندی داده و در امر درمان مانع‌تراشی کرده است. به همین دلیل او ترجیح می‌دهد به کشورش بازگردد و از آنجا در صورت امکان به کشور دیگری برود که شرایط درمان مهیا باشد.

بیانیه جنبش اسلامی

در واکنش به این خبر، دفتر جنبش اسلامی نیجریه روز پنجشنبه اعلام کرد، درخواست‌های شیخ زکزاکی و همسرش طبق دستور مزدوران سازمان اطلاعات نیجریه رد می‌شوند. این دفتر دولت نیجریه و سازمان اطلاعات آن را مسؤول هرگونه عواقب وضعیت زکزاکی و همسرش دانست. این جنبش همچنین بیانیه‌ای را درباره علت بازگشت شیخ زکزاکی به این شرح صادر کرد: به دنبال بن‌بستی که در زمینه درمان شیخ ابراهیم زکزاکی در دهلی‌نو ایجاد شد، این موضوع که شیخ در حال بازگشت به ابوجا (پایتخت) نیجریه است، تایید می‌شود. این بن‌بست در نتیجه امتناع شیخ (زکزاکی) از تن دادن به شرایط مدنظر نیروهای امنیتی نیجریه برای درمان که با همکاری همتایان هندی آنها صورت گرفته بود، ایجاد شده بود. دخالت دولت نیجریه و تعجیل آن در کل فرآیند درمانی، دلیل اصلی این بن‌بست است در حالی که حکم دادگاه آن بوده که دولت در روند درمان نقش نظارتی داشته باشد. دولت از همان اول هم نمی‌خواست با مرخصی درمانی و خروج (شیخ زکزاکی) موافقت کند و با همه ابزارهایش همه کار کرد تا مانع انجام این کار شود.

جنبش اسلامی (نیجریه) کاملا از اقدام تازه (دولت نیجریه) ناخرسند است و ما قویا بر این باور هستیم که تك‌تك صلح‌دوستان در نیجریه هم همین احساس را دارند. دولت تردیدی باقی نگذاشت که هرگز خواهان معالجه و درمان شیخ نبوده و آنها در دادگاه با این درخواست مخالفت کرده بودند. آنها بعد از ناکامی‌شان به‌رغم استفاده از همه این روش‌ها، با توسل به نوع درمان به منظور آنچه نظارت خوانده شد، به اقداماتشان برای ممانعت از درمان در دهلی نوی هند دست زدند. شیخ چرا باید به دولتی که هزاران نفر از حامیانش و پسرانش را کشته و به او و همسرش گلوله شلیك کرده و آنها را در معرض مسمومیت با سرب قرار داده، اعتماد کند؟ ما به درگاه خداوند متعال دعا می‌کنیم او را از گزند دشمنان صلح حفظ کند.

دولت نیجریه درمورد وضعیت سلامت شیخ زکزاکی اطلاعات نادرستی به طرف هندی داده و در امر درمان مانع‌تراشی کرده بود

مظلومیت شیخ زکزاکی

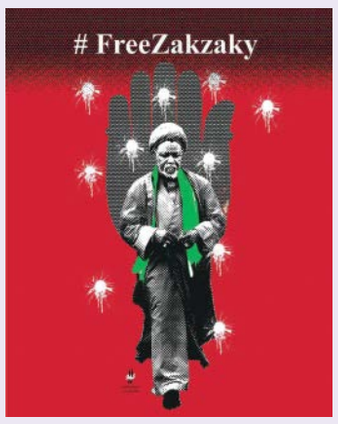

شیخ ابراهیم زکزاکی، رهبر جنبش اسلامی نیجریه در حمله نظامیان این کشور به حسینیه‌ای در شهر زاریا در دسامبر ۲۰۱۵ مجروح و سپس بازداشت شد. از زمان دستگیری وی، مسلمانان این کشور تلاش‌های وسیعی را برای آزادی شیخ زکزاکی آغاز کردند. تجمعات اعتراض‌آمیز مردم به‌خصوص این اواخر به دلیل وخیم شدن حال شیخ زکزاکی در زندان شدت گرفته بود. در مقابل پلیس نیجریه نیز شماری از هواداران شیخ ابراهیم زکزاکی را شهید یا زخمی کرد. از سوی دیگر کشورهایی چون عربستان و رژیم صهیونیستی در پی ناکامی سیاست‌های منطقه‌ای خود بر دولت محمد بوهاری در نیجریه فشار می‌آوردند تا مانع آزادی شیخ زکزاکی شود. آنان با اعطای کمك‌های مالی و تسلیحاتی توانسته بودند بر سیاست‌های نیجریه در قبال مسلمانان و به‌خصوص شیعیان اثر گذار باشند.

محمد شعیب موسی، استاد دانشگاه با اشاره به این‌که ارتش نیجریه تحت کنترل آمریکا و به‌ویژه رژیم صهیونیستی است و افرادی که می‌خواهند به درجات بالا برسند باید در اسرائیل آموزش ببینند، گفته بود: هدف آنها تخریب اسلام است. سعودی‌ها و آمریکایی‌ها تلاش می‌کنند حریت و آزادی دینی را در نیجریه از بین ببرند و تفرقه در کشور ایجاد کنند.

شیخ ابراهیم زکزاکی، دبیرکل جنبش اسلامی نیجریه از اواخر دهه ۱۹۷۰ میلادی، همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، تبلیغ دینی در نیجریه را با جذب ده‌ها نفر آغاز کرد و تعداد پیروان مکتب اهل بیت در نیجریه، در دهه ۱۳۹۰ شمسی، با تلاش‌های وی به میلیون‌ها نفر رسید. در روز قدس سال ۱۳۹۳ سه فرزند شیخ زکزاکی، در حمله نیروهای نظامی نیجریه به شهادت رسیدند. در این یورش بیش از ۵۰۰ نفر از مسلمانان مجروح شده یا به شهادت رسیدند.

خبرهای کوتاه

معرفی نامزد مخالفان برای ریاست دولت انتقالی

ائتلاف آزادی، تغییر نامزدهای خود را برای ریاست دولت انتقالی و دستگاه قضایی سودان به رئیس شورای نظامی این کشور رسما معرفی کرد. مراسم امضای نهایی توافق سند اعلامیه قانون اساسی سودان امروز با حضور نمایندگان کشورهای آفریقایی و غیرآفریقایی در خارطوم برگزار می‌شود. با انحلال شورای نظامی در روز یکشنبه (فردا) شورای حاکمیتی به ریاست ژنرال عبدالفتاح برهان تشکیل خواهد شد. شورای حاکمیتی سه‌شنبه آینده رئیس دولت انتقالی را تعیین می‌کند و او روز بعد در برابر شورای حاکمیتی و رئیس دستگاه قضایی سوگند خواهد خورد. / تسنیم

کره‌شمالی: دیگر با کره جنوبی حرفی نداریم

کمیته اتحاد کره شمالی در بیانیه‌ای اعلام کرد: با کره جنوبی دیگر حرفی نداریم. به نظر می‌رسد آنچه کره شمالی را رنجانده، سخنرانی رئیس‌جمهور کره جنوبی است که در آن گفته بود تا سال ۲۰۴۵ دو کره متحد خواهند شد. این سخنرانی در سالگرد استقلال کره از ژاپن ایراد شده بود. کره جنوبی روز گذشته در بیانیه‌ای ادعا کرد همسایه شمالی این کشور دو پرتابه نامشخص جدید به سمت دریای ساحل شرقی خود شلیك کرده است. پیونگ یانگ در واکنش به بدعهدی‌های آمریکا و ادامه رزمایش مشترك با کره جنوبی، چند آزمایش موشکی انجام داده است. / مهر

چشم طمع آمریکا به گرینلند دانمارك

روزنامه وال‌استریت ژورنال دیروز خبر داد رئیس‌جمهور آمریکا در گفت‌وگو با مشاوران خود بارها علاقه‌اش را به خرید جزیره دانمارکی گرینلند مطرح کرده است. برخی مشاوران ترامپ از این ایده حمایت کرده و معتقد به منافع اقتصادی آن بوده و دیگر مشاوران این خرید را امکان‌پذیر نمی‌دانند. گرینلند با ۵۶ هزار نفر جمعیت و مساحت دومیلیون و ۱۶۶ هزار کیلومتر مربع منطقه خودمختار پادشاهی دانمارك بوده و به غیر از موارد داخلی، تصمیم‌گیری در مورد سیاست خارجی و دفاعی آن در کپنهاگ انجام می‌شود. / ایرنا

دیدار مایك پمپئو و سعد حریری در واشنگتن

سعد حریری، نخست‌وزیر لبنان که سه‌شنبه وارد واشنگتن شده بود، روز پنجشنبه با وزیر خارجه آمریکا دیدار و با وی درباره ترسیم مرزهای دریایی میان رژیم صهیونیستی و بیروت گفت‌وگو کرد. پمپئو در کنفرانس مطبوعاتی مشترك با حریری اظهار کرد، آمریکا به حمایت از نهادهای قانونی معتبر لبنان ادامه می‌دهد. وی مدعی شد: نیروهای نیابتی جمهوری اسلامی ایران، یعنی حزب‌ا...، لبنان را تهدید می‌کنند! در مقابل سعد حریری نیز از واشنگتن به دلیل تداوم حمایت از نیروهای مسلح و امنیتی لبنان تشکر و قدردانی کرد. / ایسنا

ترس رژیم صهیونیستی از سفر ۲ نماینده کنگره

الهان عمر (راست) - رشیده طلیب (چپ)

رژیم صهیونیستی روز پنجشنبه در پی درخواست دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، رسما اعلام کرد حاضر به پذیرش دو نماینده کنگره آمریکا به سرزمین‌های اشغالی نیست. این دو نفر رشیده طلیب و الهان عمر دو نماینده مسلمان کنگره آمریکا بودند که قصد داشتند با سفر به سرزمین‌های اشغالی به تل‌آویو رفته و از مسجدالاقصی در بیت‌المقدس نیز دیدار کنند. امتناع رژیم صهیونیستی از این سفر موجب برانگیختن انتقادات تند نمایندگان آمریکا علیه این رژیم شد.

بعد از طرح انتقادات شدید علیه اسرائیل روز گذشته مقامات این رژیم اعلام کردند به رشیده طلیب اجازه داده خواهد شد در کرانه باختری به دیدار خانواده‌اش برود. رشیده طلیب، یك نماینده فلسطینی‌تبار و متولد آمریکاست، اما الهان عمر متولد سومالی بوده و در کودکی به آمریکا مهاجرت کرده است این دو عضو جنبش تحریم اسرائیل معروف به بی.دی.اس یا جنبش بایکوت، عدم سرمایه‌گذاری و تحریم شهرك‌نشینان هستند. رژیم صهیونیستی می‌گوید بر اساس قوانین اسرائیل، به کسانی که از جنبش تحریم حمایت کنند، اجازه ورود به خاك اسرائیل داده نمی‌شود. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا نیز پنجشنبه در توییتی از اسرائیل خواسته بود جلوی ورود این دو نماینده به آن کشور را بگیرد. اتفاقی که بسیاری منتقد آن شده و گفتند چطور یك رئیس‌جمهور آمریکا خواهان محدودیت برای شهروندان کشورش می‌شود. آن هم نه شهروندان معمولی، بلکه دو نماینده کنگره.

رشیده طلیب، نماینده میشیگان این تصمیم را نشانه ضعف اسرائیل دانست. او تصویری از مادربزرگش را که در کرانه غربی زندگی می‌کند، منتشر کرد و نوشت مادربزرگ او حق دارد با افتخار زندگی کند و این که اجازه دیدار او با نوه‌اش داده نشده را نشانه‌ای از ضعف خوانده است. از طرف دیگر بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در بیانیه‌ای گفت برنامه سفر این دو نماینده نشان می‌دهد «هدف اصلی آنها صدمه زدن به اسرائیل بوده است.» نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا در بیانیه‌ای به این تصمیم اسرائیل واکنش نشان داد و آن را دون شان این کشور خواند. پلوسی در واکنش به توییت ترامپ هم آن را نمادی از «جهل و بی‌احترامی» و کمتر از شان دفتر ریاست‌جمهوری خواند. امتناع اسرائیل حتی موجب شد کمیته روابط عمومی آمریکا و اسرائیل، معروف به ایپك نیز در یك اقدام کم سابقه با تصمیم رژیم صهیونیستی مخالفت کند. این کمیته در ضمن با مواضع دو نماینده آمریکا مبنی بر تحریم کالاهای شهرك‌نشینان نیز مخالفت کرده است. مارکو روبیو، سناتور جمهوریخواه هم با این تصمیم اسرائیل مخالفت کرده و آن را «اشتباه» خوانده است. روزنامه نیویورك تایمز نیز به این تصمیم اسرائیل واکنش نشان داد و آن را عملی منفی برای روابط دو کشور توصیف کرد. این روزنامه نوشت: رهبران دو کشور به دستاوردی کوچك دل‌خوش کرده‌اند درحالی که چیز بزرگ‌تری اینجا فدا می‌شود و آن روابط قوی دو کشور خارج از خط و خطوط حزبی است. نیویورك تایمز ادامه داد: اسرائیل همواره به منتقدانش می‌گفته اگر از این کشور بازدید کنند نظرشان درباره آن عوض می‌شود و بعد این سؤال را مطرح کرده که آیا بعد از جلوگیری از ورود دو منتقد اسرائیل این کشور می‌تواند چنین ادعایی را تکرار کند؟

نیویورك تایمز: تل‌آویو همواره به منتقدانش می‌گفته اگر از اسرائیل بازدید کنند نظرشان درباره آن عوض می‌شود بعد از مانع شدن ورود ۲ نماینده آمریکا آیا اسرائیل می‌تواند چنین ادعایی را تکرار کند؟